

Sosyal Beceri Eğitim Programı ve Aile Eğitim Programının Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Prososyal Davranışlarına Etkisi

Fatmagül YILDIZ ÖZGÜN¹ ve Hayri KOÇ²

Öz

Bu araştırmanın amacı, Sosyal Beceri Eğitim Programı ve Aile Eğitim Programı'nın okul öncesi dönemdeki çocukların prososyal davranışlarına etkisini incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu anaokulunda öğrenim görmekte olan 33 kız, 36 erkek olmak üzere toplam 69 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada dört farklı gruba farklı eğitim programları uygulanmıştır. Birinci gruba sosyal beceri eğitim programı ile aile eğitim programı, ikinci gruba sadece aile eğitim programı, üçüncü gruba ise sadece sosyal beceri eğitim programı uygulanmıştır. Bu üç grup deney grubunu oluşturmaktadır. Kontrol grubuna ise mevcut okulöncesi eğitim müfredat programı uygulanmıştır. Araştırmada yarı deneysel desenlerden biri olan ön test-son test kontrol gruplu desen kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde SPSS 21 istatistik programı kullanılarak tek yönlü ANOVA, Scheffe Testi, ilişkili örneklemeler için t-testi analizleri gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, deney grubuna verilen her iki eğitim de çocukların prososyal davranışları üzerinde anlamlı bir etki göstermiştir. Deney grupları kontrol grubu kıyaslandığında deney gruplarının lehine anlamlı bir farklılaşma görülmüştür. Ayrıca deney gruplarının kendi aralarındaki kıyaslamada öğretmenlere göre aile eğitimi ile birlikte verilen sosyal beceri eğitimi tek başına ailelere verilen aile eğitiminden ve tek başına çocuklara verilen sosyal beceri eğitiminden daha etkili olduğu söylenebilir. Bulgular ışığında çocuklara verilen eğitimde ailenin rol olması etkeninin kuvvetli bir değişken olduğu belirtilip çocuğa verilecek eğitimde, ailede de o konu hakkında farkındalık oluşturulması önerisi verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal beceri eğitimi, Sosyal beceri, Prososyal davranışlar, Aile eğitimi, Okulöncesi

The Effect Of Social Skills Training Program and Family Education Program on Prosocial Behaviors of Preschool Children

Abstract

The aim of this study is to examine the effects of a Social Skills Training Program and a Parent Education Program on prosocial behaviors of preschool children. The study group consists of a total of 69 students, 33 girls and 36 boys, attending kindergarten. Four different educational programs were applied to four groups in the study. The first group received both the Social Skills Training Program and the Parent Education Program, the second group received only the Parent Education Program, and the third group received only the Social Skills Training Program. These three groups constituted the experimental groups. The control group, on the other hand, continued with the existing preschool curriculum. The research employed a pretest-posttest control group design, one of the quasi-experimental designs. In the analysis of the data, one-way ANOVA, Scheffe Test, and paired sample t-tests were conducted using the SPSS 21 statistical program. According to the findings, both interventions provided to the experimental groups had a significant impact on children's prosocial behaviors. When the experimental groups were compared with the control group, a significant difference was observed in favor of the experimental groups. Also, a comparison among the experimental groups revealed that, according to teachers, the combination of the Social Skills Training Program and the Parent Education Program was more effective than the Parent Education Program alone or the Social Skills Training Program alone. In light of the findings, it was emphasized that the role modeling function of parents is a strong variable in children's education, and it was suggested that raising awareness in families about the topics addressed in children's education could further enhance the effectiveness of such programs.

Keywords: Social skill training, Social skill, Prosocial behaviors, Family education, Preschool

Atıf İçin / Please Cite As:

Yıldız Özgün, F. ve Koç, H. (2025). Sosyal beceri eğitim programı ve aile eğitim programının okul öncesi dönemdeki çocukların prososyal davranışlarına etkisi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 14 (Eğitim Bilimleri Ek Sayısı), 50-64. doi:10.33206/mjss.1596097

Geliş Tarihi / Received Date: 04.12.2024

Kabul Tarihi / Accepted Date: 11.08.2025

¹ Öğretmen - TC Milli Eğitim Bakanlığı, Konya, fatmagul.zgn@gmail.com,

 ORCID: 0000-0002-1441-1260

² Doç. Dr. - Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, hayri5067@gmail.com,

 ORCID: 0000-0002-4589-8999



Giriş

Prososyal davranışlar, bireylerin yararına olacak şekilde, karşılık beklemeden gerçekleştirilen işteğe bağlı pozitif eylemler olarak tanımlanır (Arslaner, 2019). Bu davranışlar, toplumsal düzenin sorunsuz devamı ve bireylerin yararına yönelik eylemler olarak kabul edilir (Bağcı ve ztrk-Samur, 2016). Literatürde farklı tanımları bulunmasına rağmen, prososyal davranışların olumlu sosyal etkileri konusunda genel bir uzlaşı vardır (Gilbert vd., 2019).

Erken ocukluk dönemi, bireyin sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimi açısından kritik bir dönemdir. Sosyal beceri eğitimlerinin en uygun zamanı okul öncesi dönemdir; bu dönemde verilen eğitim, davranışsal problemlerin önüne geçmesinde etkili olabilir (Kılıç, 2016). Sosyal becerilerin erken yaşlarda kazandırılması, bireyin topluma uyum sağlaması ve yaşam doyumunu açısından önemlidir (Burak vd., 2023). Çocuklar, temel becerilerini ilk olarak anne babalarının davranışlarını taklit ederek ve gözlemleyerek öğrenir. Güvene dayalı, sevgi dolu bir aile ortamında büyüyen çocuklar, toplumsal kuralları ve sosyal becerileri öğrenir (Koşay, 2013). ocuk büyüdükçe aile ile olan iletişimin payı azalırken, akran grupları ile olan etkileşim artar. Bu süreçte çocuklar, sosyal becerilerini geliştirmeye devam eder (Acun-Kapıkıran vd., 2006).

Sosyal gelişim, prososyal ve antisosyal davranışlar olmak üzere iki temel bileşenden oluşmaktadır (Yağmurlu ve Candan-Kodalak, 2009). Başkalarına yardım etmeyi hedefleyen prososyal davranış, genellikle ilişkilerin temelini oluşturur (Eisenberg ve Fabes, 1998; Knafo ve Plomin, 2006). zelliği ve sonucu durumlarına bakılınca olumlu olan ve antisosyal davranışların karşıt anlamını taşıyan terim olarak 1960 dan beri sosyal psikolojinin literatüründe yer almaktadır (Akbaba, 1994; nal, 2018; Uzmen, 2001). Kısaca özetlemek gerekirse, prososyal davranışlar bir çıkar beklentisi olmadan, diğerlerinin çıkarları ve iyiliği için sergilenen davranışlardır. Bartal ve Raviv (1982), olumlu sosyal eylemler içinde yardımlaşma, paylaşmak, bağış, iş birliği gibi davranışları bulundurmaktadır. Sorumluluk, borçluluk hissi diğerlerinin isteklerine uygunluk, çıkar beklentisi veya özgecilik gibi çeşitli sebeplerden ötürü prososyal davranışlar farklı kalitelere gerçekleşebilir.

Son yıllarda, prososyal davranışlar üzerine yapılan araştırmaların sayısı artış göstermiştir. Bu araştırmalar, prososyal davranışların bireysel ve toplumsal iyileşmeyi destekleyen niteliklere sahip olduğunu ve kişilerin sosyal bağlar oluşturmasına katkıda bulunduğunu göstermektedir (Taygur-Altıntaş ve Yıldız-Bıçakçı, 2017; Uygun ve Kozikoğlu, 2020). Araştırmalar, erken çocuklukta gelişen prososyal davranışların yaş, kişilik özellikleri, cinsiyet gibi bireysel faktörlerin yanı sıra, ebeveyn yaklaşımları, aile yapısı, kültürel değerler, toplumsal normlar ve eğitim sistemi gibi çevresel faktörlerden etkilendiğini göstermektedir (Aydın, 2021; İlhan-Ildız ve Tezel, 2018). Ebeveynlerin çocuklarına karşı sergiledikleri tutumlar, çocukların prososyal davranışlarını şekillendirmede önemli bir rol oynamaktadır (Ahmadova, 2019). Çocukların sosyal davranışları, onların iletişim becerilerini, sosyal gelişimlerini ve öğrenme motivasyonlarını etkileyen faktörlerdir (Spilt vd., 2021).

Bu bağlamda, prososyal davranışlar ve sosyal becerilere yönelik hazırlanan eğitim programları, bireylerin yaşam kalitesini artırmak ve toplumsal uyumu desteklemek açısından önemli bir yere sahiptir. Yetersiz sosyal becerilerin toplumda çeşitli problemlere, suç işleme sıklığının artmasına ve bazı psikolojik rahatsızlıklara yol açabileceğinden dolayı sosyal beceri eğitim programlarının artmasına temel olmuştur (Segrin ve Giverts 2003). Bu eğitim programı ruhsal bozuklukların, saldırgan davranışların, ihmal ve istismarın önüne geçmede yardımcı olur. z-kontrol, öz-saygı zgven ve sosyal yeterliliğin, benlik saygısının gelişmesine, akademik başarının artmasına olumlu katkıda bulunur (Dowd ve Tierney 2005).

Sonuç olarak, okul öncesi dönemde sosyal beceri ve prososyal davranışların kazandırılması, bireyin ve toplumun sağlıklı gelişimi için büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle, sosyal beceri eğitim programları ve aile eğitim programlarının, çocukların prososyal davranışlarını nasıl etkilediğini incelemek hem bireysel hem de toplumsal açıdan değerli katkılar sağlayacaktır. Bu doğrultuda bu araştırmanın amacı, sosyal beceri eğitim programı ile aile eğitim programının okul öncesi dönemdeki çocukların prososyal davranışlarına etkisini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1) Aile eğitim programının ve sosyal beceri eğitim programının uygulandığı deney grubunun prososyal davranış ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

2) Sadece aile eğitim programının uygulandığı deney grubunun prososyal davranış ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

3) Sadece sosyal beceri eğitim programının uygulandığı deney grubunun prososyal davranış ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

4) Mevcut okul öncesi eğitim programının uygulandığı kontrol grubunun prososyal davranış ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

5) Deney gruplarına uygulanan eğitimlerin prososyal davranışlar üzerinde etkisi arasında fark var mıdır?

Araştırmanın Önemi

Okul öncesi dönem, bireyin sosyal ve duygusal gelişiminin temelini atıldığı bir dönemdir. Bu dönemde kazanılan sosyal beceriler, çocuğun ilerleyen yaşamında sağlıklı ilişkiler kurmasını, problem çözme yeteneklerini geliştirmesini ve toplumsal normlara uyum sağlamasını etkileyen kritik unsurlardır. Literatürde okul öncesi dönemde sosyal duygusal gelişimine yönelik yapılan eğitimler bireylerin on beş yıl sonrasında bile sosyal yeterlilikler üzerinde etkili olduğu belirtilmektedir (Hawkins vd., 2008).

Çocukların prososyal davranışları üzerindeki önemli etkisi olan çeşitli faktörler bulunmaktadır. Çocuğun aile üyelerinden prososyal davranış sergileyen sosyal beceriye sahip kişileri rol model alması bu becerilerin kazanılmasında büyük etkiye sahiptir (Glazer, 1991). Akranlarıyla sosyal beceri eğitimi alan çocuğun eğitiminde ailenin yer alması öğrenilen davranışların kalıcılığının artması açısından büyük önem arz etmektedir (Göktaş, 2015). Literatür incelendiğinde sadece çocuklar üzerinde gerçekleştirilen programların olumlu sosyal davranışlar ve prososyal davranışlar üzerinde olumlu etkisi olduğu görülmüştür (Aksakal, 2020; Bağcı-Çetin, 2021; Bozkurt, 2022; Erten-Sarıkaya, 2020; Köleoğlu, 2023). Ancak bu konuda aileyi faktörler arasına katıp hem çocuk hem aile eğitim programı uygulayan araştırmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda, sosyal beceri eğitim programları ve aile eğitim programlarının, okul öncesi dönemdeki çocukların prososyal davranışları üzerindeki etkisinin araştırılması, bu alanda önemli bir boşluğu dolduracaktır.

Yöntem

Sosyal Beceri Eğitim Programı ile Aile Eğitim Programının okul öncesi dönemdeki çocukların prososyal davranışlarına etkisini ele almak amacıyla yapılan araştırmada, bir değişkenin bir durum üstündeki etkilerinin incelenbilmesine imkân vermesi, neden sonuç ilişkisini test edebilmesi ve en geçerli ve güvenilir desen olması nedeniyle deneysel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Deneysel araştırma; bilimsel araştırma yöntemleri arasında en kesin sonuçların elde edildiği araştırma yöntemidir. Çünkü çalışmada karşılaştırılabilir işlemler uygulanarak değişkenin etkisi incelenir ve bu yöntemle çalışılan bir çalışmanın araştırmacıyı en kesin sonuçlara götürmesi beklenir (Büyüköztürk vd., 2014). Deneysel model ile çalışılan her çalışmada mutlaka karşılaştırılan gruplar vardır. Bu belirli bir şeyin kendi öncesi ve sonrasındaki değişimleri ya da başka “şey”ler arası farklılıkların karşılaştırılması anlamında olabilir (Karasar, 2023).

Eğitim-öğretim kurumunda yapılacak olan araştırmalarda eğitim ortamında yarı deneysel desenle çalışılması önerilmektedir. Sınıflar eğitim başlamadan önce idare tarafından oluşturulmuştur. Öğrencileri tekrardan rastgele gruplara atama olanağı olmadığından bu çalışma mevcut sınıflar ile gerçekleştirilmiş yarı deneysel bir çalışmadır. Fakat gruplara verilecek olan aile eğitim programı ile sosyal beceri eğitim programı rastgele belirlenmiştir. Bundan dolayı çalışmada yarı deneysel desenlerden olan ön test-son test kontrol gruplu desen kullanılmıştır. Çalışmanın bağımlı değişkenleri, anaokuluna giden çocukların olumlu prososyal davranışları, bağımsız değişken ise Aile Eğitim Programı ve Sosyal Beceri Eğitim Programı’dır. Çalışmada, deney gruplarındaki ve kontrol grubundaki çocuklara sınıf öğretmenleri tarafınca mevcut okul öncesi eğitim uygulanmasına devam edilmiştir. İlave deney grubundaki çocuklara araştırmacının hazırladığı Sosyal Beceri Eğitim Programı ve ailelerine de Aile Eğitim Programı uygulanmıştır. Aile eğitim programı çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiş olup hem annelerin hem de babaların katılması sağlanmıştır. Araştırmadaki deneysel desenin açıklaması Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Araştırmada Kullanılan Deneyisel Desenin Açıklanması

Grup	Ön Test	Uygulama/Deneyisel İşlem	Son Test
Deney 1	Demografik Bilgiler formu	Ailelere yönelik	ÇPÖ (Anne Formu)
	ÇPÖ (Anne Formu)	Aile Eğitim Programı	ÇPÖ (Anne Formu)
	ÇPÖ (Baba Formu)	Çocuklara yönelik Sosyal Beceri	ÇPÖ (Baba Formu)
	ÇPÖ(Öğretmen Formu)	Eğitim Programı	ÇPÖ(Öğretmen Formu)
Deney 2	Demografik Bilgiler formu	Ailelere yönelik	ÇPÖ (Anne Formu)
	ÇPÖ (Anne Formu)	Aile Eğitim Programı	ÇPÖ (Anne Formu)
	ÇPÖ (Baba Formu)		ÇPÖ (Baba Formu)
	ÇPÖ(Öğretmen Formu)		ÇPÖ(Öğretmen Formu)
Deney 3	Demografik Bilgiler formu	Çocuklara yönelik Sosyal Beceri	ÇPÖ (Anne Formu)
	ÇPÖ (Anne Formu)	Eğitim Programı	ÇPÖ (Anne Formu)
	ÇPÖ (Baba Formu)		ÇPÖ (Baba Formu)
	ÇPÖ(Öğretmen Formu)		ÇPÖ(Öğretmen Formu)
Kontrol	Demografik Bilgiler formu	Okulda uygulanan	ÇPÖ (Anne Formu)
	ÇPÖ (Anne Formu)	Okulöncesi eğitim müfredatı	ÇPÖ (Anne Formu)
	ÇPÖ (Baba Formu)		ÇPÖ (Baba Formu)
	ÇPÖ(Öğretmen Formu)		ÇPÖ(Öğretmen Formu)

ÇPÖ: Çocuk Prososyallik Ölçeği

Evren - Örneklem

Çalışmada, vakit, işgücü ve maddiyat gibi sınırlılıklar sebebiyle kolay erişim ve uygulama olanağı veren uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında Konya ilinde bulunan bir bağımsız devlet anaokulunda beş yaş grubunda öğrenim gören toplam 69 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu seçilirken kolay erişilebilirlik ve vakit boyutları göz önünde bulundurularak, araştırmacının görevde bulunduğu okulun beş yaş sınıfları olarak belirlenmiştir. Araştırmanın grubunda bulunan dört sınıf rastgele sosyal beceri eğitim programı ile aile eğitim programının uygulanacağı grup (Deney 1), aile eğitim programının uygulanacağı grup (Deney 2), sosyal beceri eğitim programının uygulanacağı grup (Deney 3) ve mevcut okul öncesi eğitim programının uygulanacağı grup olarak belirlenmiştir. Sınıflar idare tarafından eğitim-öğretim yılı başında kız-erkek sayılarına göre homojen bir şekilde dağıtılmıştır. Bundan dolayı grupların birbirlerine benzer olduğu söylenebilir. Deney 1 grubunda 19 çocuk ve çocukların ebeveynleri, Deney 2 grubunda 20 çocuk ve ebeveynleri, Deney 3 grubunda 17 çocuk ve ebeveynleri, kontrol grubunda ise 13 çocuk ve ebeveynleri bulunmaktadır. Çalışma grubuna ilişkin demografik bilgiler Tablo 2 ile Tablo 3'te belirtilmiştir:

Tablo 2. Çalışma grubunda yer alan deney gruplarına ve kontrol grubuna ait cinsiyet, kardeş sayısı ve kaçınıcı çocuk olduğuna ilişkin yüzdeler ve dağılımları

Değişkenler		Deney 1		Deney 2		Deney 3		Kontrol		Toplam	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Cinsiyet	E	11	57.9	10	50.0	9	52.9	6	46.2	36	52.1
	K	8	42.1	10	50.0	8	47.1	7	53.8	33	47.9
Kardeş Sayısı	Yok	3	15.8	5	25.0	4	23.5	0	0.0	12	17.3
	1	14	73.7	11	55.0	10	58.8	9	69.2	44	63.8
	2	2	10.5	4	20.0	2	11.8	2	15.4	10	14.4
	3	0	0.0	0	0.0	1	5.9	2	15.4	3	4.5
Kaçınıcı Çocuk	1	8	42.1	13	65.0	12	70.6	6	46.2	39	56.6
	2	10	52.6	5	25.0	2	11.8	4	30.8	21	30.4
	3	1	5.3	2	10.0	2	11.8	2	15.4	7	10.1
	4	0	0.0	0	0.0	1	5.9	1	7.7	2	2.9

Tablo 2'de görüldüğü gibi çalışma grubunda 33 (%47.9) kız, 36 (%52.1) erkek çocuk yer almaktadır. Çalışma grubunda 12 (%17.3)'sinin kardeşi bulunmazken, 44 (%63.8)'ünün 1 kardeşi, 10 (%14.4)'ünün 2 kardeşi, 3 (%4.5)'ünün 3 ve 3'ten fazla kardeşi bulunmaktadır. Gruptaki çocukların 39 (%56.6)'u ilk çocuk, 21 (%30.4)'i ikinci çocuk, 7 (%10.1)'si üçüncü çocuk ve 2 (%2.9)'si dördüncü çocuk.

Tablo 3. Araştırmaya katılan deney gruplarındaki ve kontrol grubundaki çocukların anne ve babalarının öğrenim durumuna yönelik yüzdelik dağılımı

		<i>İlkokul</i>		<i>Ortaokul</i>		<i>Lise</i>		<i>Üniversite</i>	
		<i>N</i>	<i>%</i>	<i>N</i>	<i>%</i>	<i>N</i>	<i>%</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Anne	Deney1	4	21.1	1	5.3	2	10.5	12	63.2
	Deney2	1	5.0	5	25.0	6	30	8	40
	Deney3	0	0.0	2	11.8	2	11.8	13	76.5
	Kontrol	1	7.7	1	7.7	5	38.5	6	46.2
	Toplam	6	8.7	9	13.0	15	21.8	39	56.5
Baba	Deney1	1	5.3	3	15.8	4	21.1	11	57.9
	Deney2	1	5.0	6	30.0	7	35.0	6	30.0
	Deney3	0	0.0	1	5.9	7	41.2	9	52.9
	Kontrol	0	0.0	4	30.8	3	23.1	6	46.2
	Toplam	2	2.9	14	20.3	21	30.4	32	46.4

Tablo 3'te çalışma grubunda 6 (%8.7) ilkokul mezunu, 9 (%13.0) ortaokul mezunu, 15 (%21.8) lise mezunu ve 39 (%56.5) üniversite mezunu anneler almaktadır. Babaların 2 (%2.9)'sinin ilkokul mezunu olduğu, 14 (%20.3)'ünün ortaokul, 21 (%30.4)'inin lise, 32 (%46.4)'sinin ise üniversite mezunu olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Demografik Bilgi Formu. Çalışmada yer alan çocuk ve ebeveynleri hakkındaki genel bilgiler edinmek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. İçeriğinde çocuk ile ilgili olan bilgiler; yaş, cinsiyet, kardeş sayısı, doğum sırası, anne babasına dair bilgiler; anne-baba eğitim düzeyleri toplamda yedi soru yer almaktadır.

Çocuk Prososyallik Ölçeği (ÇPÖ). “Çocuk Prososyallik Ölçeği-(ÇPÖ)”nin dayanağı Strayer (1985) tarafından geliştirilmiş olan “Çocuk Dereceleme Anketi” ve Weir vd. (1980) tarafından geliştirilen “Prososyal Davranış Anketi”dir. Bower (2012) tarafından yürütülen araştırmada ise bu iki anket birlikte kullanılmıştır. “Çocuk Prososyallik Ölçeği (ÇPÖ)” Bower (2012) tarafından birleştirilmiştir. Bağcı (2015) tarafından ise Türkçeye uyarlaması yapılmıştır. Türkçe uyarlamasında 22 madde bulunmaktadır. Bu maddelere yönelik yapılan faktör analizi sonucu incelendiğinde ölçeğin tek boyutlu olduğu sonucuna varılmıştır. Anne, baba ve öğretmen formlarının her birinde aynı maddeler mevcutken, anne formundaki 11. maddenin formdan çıkartılması gerektiği yönünde karar verilmiştir. Baba ve öğretmen formundaki bütün maddeler aynıdır. Çocuk Prososyallik Ölçeği (ÇPÖ) anne Formu 21 maddeden, baba ve öğretmen formları ise 22 maddeden oluşmaktadır (Bağcı, 2015). Öğretmen, anne ve baba tarafından ölçme aracı ayrı ayrı doldurulmaktadır. Ölçekte çocukların sergiledikleri prososyal davranış becerilerine göre değerlendirme yapılması istenmektedir. “Çocuk Prososyallik Ölçeği (ÇPÖ)” Türkçe’ye uyarlanırken alınan uzman görüşleri sonucunda “Çocuk Prososyallik Ölçeği (ÇPÖ)” 7’li Likert tipi, 5’li likert tipi ölçeğine çevrilmiştir. Ölçekteki her maddeden alınacak en minimum puan 1, maksimum puan ise 5 tir. Puanlama her üç formun cevapları için “Hiçbir Zaman” ifadesi 1 puan, “Nadiren” ifadesi 2 puan, “Bazen” ifadesi 3 puan, “Genellikle” ifadesi 4 puan, “Her Zaman” ifadesi 5 puan olacak şekilde çocukların prososyal davranış becerisini sergileme düzeyine göre yapılmaktadır. “Çocuk Prososyallik Ölçeği”nin baba ve öğretmen formundan çocuğun alabileceği en yüksek puan 110, en düşük puan ise 22’dir. Anne formundan çocuğun alabileceği en yüksek puan 105, en düşük puan ise 21’dir. Çocuğun ölçekten aldığı toplam puan ile prososyal davranış becerisi arasında pozitif yönde bir ilişki vardır (Bağcı, 2015).

Bağcı (2015), “Çocuk Prososyallik Ölçeği (ÇPÖ)”ne ilişkin yaptığı geçerlik ve güvenirlik analizleri sonucunda “Çocuk Prososyallik Ölçeği” öğretmen formu’nun güvenirlik katsayısının 0.96, anne formunun güvenirlik katsayısının 0.91, baba formunun güvenirlik katsayısının 0.92 olduğunu bulmuştur. Bu araştırma kapsamında elde edilen cronbachalpha iç tutarlılık katsayıları öğretmen formu için 0.94, anne formu için 0.90 ve baba formu için 0.90 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar dikkate alındığında Çocuk Prososyallik Ölçeği (ÇPÖ) anne, baba ve öğretmen formlarının 5-6 yaşındaki çocukların olumlu sosyal davranışlarını ölçmede ve ayırmada geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğu sonucuna varılmıştır.

Sosyal Beceri Eğitim Programı ve Aile Eğitim Programı. Okul öncesi dönemde çocuklar, sosyal becerilerini hızla geliştirirler. Bu beceriler, empati, işbirliği, arkadaşlık kurma, duygusal ifade ve iletişim gibi alanları içerir. Sosyal beceri eğitimi, çocukların bu dönemde sosyal ilişkilerini olumlu bir şekilde yönlendirmelerine yardımcı olur. Bu dönemdeki beceri edinimi, çocukların gelecekteki başarısını ve gelişimini şekillendiren temel bir aşamadır (MEB Doğubayazıt Rehberlik ve Araştırma Merkezi, 2023).

Bu doğrultuda, okul öncesi dönemdeki çocuklar için “Sosyal Beceri Eğitim Programı” hazırlanmıştır. Öğrenme sürecinde çocukların en etkili rol modelleri aileleri olduğu göz önünde bulundurularak çocuklara verilecek sosyal beceri eğitim programının yanında aileler için “Aile Eğitim Programı” hazırlanmıştır. Okulda “Sosyal Beceri Eğitim Programı” ile desteklenen çocukların evde de “Aile Eğitim Programı” ile bilinçli farkındalık oluşturulmuş ebeveynleriyle desteklenmesi öğrenmeyi daha kalıcı yapacağı düşünülmüştür. Bu programın hedefi toplumsal bütünlüğün ve huzur ortamının sağlanmasında ve sürdürülmesinde önemli rolü olan empati, paylaşma, işbirliği ve yardımlaşma gibi prososyal davranışların gelişimini desteklemektir. Bu beceriler, çocukların sosyal ilişkilerini olumlu bir şekilde yönlendirmelerine yardımcı olur ve toplum içinde daha uyumlu ve yardımsever bireyler olmalarını sağlar.

Sosyal Beceri Eğitim Programı ve Aile Eğitim Programı’nın okul öncesi dönemdeki çocukların prososyal davranışları üzerindeki etkisini araştırmayı amaçlayan bu çalışmada, araştırmacı tarafından 12 oturumluk çocuklar için, 6 oturumluk aileleri için eğitim programı tasarlanmıştır. Oturumlara ilişkin kazanım, içerik bilgisi tablo 4 de gösterilmiştir.

Tablo 4. Oturum Kazanım ve İçerikleri

Oturum	Kazanım	İçerik
1. OTURUM	Duyguları tanıır.	Duygular
2. OTURUM	Duygularının farkına varır.	Duygular
3. OTURUM	Başkalarının duygularını fark eder.	Empati
4. OTURUM	Başkalarının ne hissettiğini anlar.	Empati
5. OTURUM	Yardım etmenin önemini fark eder ve kavrar.	Yardım Etme
6. OTURUM	Gönüllü olarak yardım etme davranışı gösterir.	Yardım Etme
7. OTURUM	Paylaşmanın önemini fark eder ve kavrar.	Paylaşma
8. OTURUM	Gönüllü olarak paylaşma davranışı gösterir.	Paylaşma
9. OTURUM	İşbirliği yapmanın önemini fark eder ve kavrar.	İş Birliği
10. OTURUM	Gönüllü olarak işbirliği yapar.	İş Birliği
11. OTURUM	Sorumluluklarının farkına varır.	Sorumluluk
12. OTURUM	Sorumluluklarını yerine getirir.	Sorumluluk

Aile eğitim programı dâhilindeki eğitimler 6 oturum olarak hazırlanmıştır. Oturum içerikleri aşağıdaki gibidir.

1. Oturum: Tanışma ve program tanıtım
2. Oturum: Gelişim Dönem Özellikleri
3. Oturum: Çocuğa Oyun Yoluyla İş Birliği Eğitimi
4. Oturum: İletişim Becerileri ve Empati
5. Oturum: Olumlu davranış geliştirme (Paylaşma, yardımlaşma, İş birliği) ve Olumsuz davranışları azaltma (Saldırganlık, küfür vb.)
6. Oturum: Oturum: Duygu Düzenleme ve Sosyal Duygusal Gelişim

Verilerin Analizi

Araştırma sürecinde kullanılan Çocuk Prososyallik ölçme aracı anne baba ve öğretmen formlarından elde edilen verilerin istatistiksel analizleri için SPSS 21 istatistik paket programı kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan örneklemin normal dağılım sergileyip sergilemediğini incelenmiştir. Deney grupları ve kontrol grubunun prososyal davranış düzeyleri için uygulanan test sonuçları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Değişkenlere Ait Ön Test ve Son Test Puanları

Eğitim	Ölçüm	Form	N	$\bar{x}$	SS	Çarpıklık	Basıklık
İki Eğitim	Ön Test	Anne	19	72	11.91	-0.40	-0.87
		Baba	19	81	10.01	0.91	1.13
		Öğretmen	19	70	12.41	0.02	-0.27
	Son Test	Anne	19	87.95	11.79	-0.87	1.58
		Baba	19	93.74	9.49	-1.76	5.78
		Öğretmen	19	91.79	10.08	0.302	-1.65

Tablo 6. Devamı

Eğitim	Ölçüm	Form	N	$\bar{x}$	SS	Çarpıklık	Basıklık
Aile Eğitimi	Ön Test	Anne	20	78.85	11.52	0.21	-0.88
		Baba	20	82.45	13.98	-0.30	-0.72
		Öğretmen	20	83.05	12.79	-1.71	4.46
	Son Test	Anne	20	87.95	10.29	-0.08	-0.49
		Baba	20	93.75	8.40	-0.77	1.27
		Öğretmen	20	91.40	11.63	-1.27	2.61
Çocuk Eğitimi	Ön Test	Anne	17	78.71	9.61	-0.69	2.59
		Baba	17	83.47	11.30	-0.58	-0.44
		Öğretmen	17	79.58	14.72	-0.83	0.28
	Son Test	Anne	17	88.29	6.97	-0.83	0.42
		Baba	17	89.53	9.72	0.01	-0.12
		Öğretmen	17	82.18	14.92	-0.51	-0.43
Kontrol Grubu	Ön Test	Anne	13	78.69	7.83	0.24	0.69
		Baba	13	85.08	9.02	0.68	-0.09
		Öğretmen	13	79.53	20.13	0.03	-1.36
	Son Test	Anne	13	78.69	7.65	0.12	0.49
		Baba	13	83.46	8.95	1.04	0.43
		Öğretmen	13	77.08	18.68	0.311	-1.35

Araştırmada toplanan verilerden elde edilen puanlar literatürde önerilen normal dağılım çarpıklık ve basıklık değeri arasında olduğu görülmektedir (Finney ve DiStefano's, 2006). Sonuçlar normal dağılım gösterdiği için parametrik istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Toplanan verilerin ön test ve son test puanlarının kendi içindeki farklılıklarını tespit etmek için One Way ANOVA testi kullanılmıştır. Grupların kendi içinde ön test ve son test puan farklılıklarını incelemek için de One Sample T-Testi kullanılmıştır. En sonda grupların ön test son test puan farklılıkları Scheffe Testi ile karşılaştırılmıştır.

Bulgular

Deneyisel çalışma öncesi ölçek puanlarının gruplara göre karşılaştırılması için yapılan one-way Anova test bulguları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Deneyisel Çalışma Öncesi Ölçek (Ön Test) Puanlarının Gruplara Göre Karşılaştırılması

Gruplar	N	Sd	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F	p
Anne	Deney 1	19	11.92			
	Deney 2	20	11.58			
	Deney 3	17	9.62	629.44	209.814	1.86
	Kontrol	13	7.84			0.15
	Toplam	69	10.81			
Baba	Deney 1	19	10.01			
	Deney 2	20	13.98			
	Deney 3	17	11.30	139.05	46.35	0.35
	Kontrol	13	9.02			0.79
	Toplam	69	11.30			
Öğretmen	Deney 1	19	12.4196			
	Deney 2	20	12.7918			
	Deney 3	17	14.7269	1690.15	563.38	2.57
	Kontrol	13	20.1354			0.6
	Toplam	69	15.2965			

Deney 1: Aile Eğitim Programı ve Sosyal Beceri Eğitim Programının uygulandığı deney grubu

Deney 2: Sadece Aile Eğitim Programının uygulandığı deney grubu

Deney 3: Sadece Sosyal Beceri Eğitim Programının uygulandığı deney grubu

Aile eğitim programı ve sosyal beceri eğitim programının uygulandığı grup, sadece aile eğitim programının uygulandığı grup, sadece sosyal beceri eğitim programının uygulandığı grup ve mevcut okul öncesi eğitim programının uygulandığı grubun ön test puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Bu durum, oluşturulan grupların prososyal davranış kazanımı açısından benzer gruplar olduğu anlamına gelmektedir. Aile eğitimi ve sosyal beceri eğitimi verilen deney grubundaki öğrencilerin anne, baba ve öğretmen formları ön test- son test puan karşılaştırmaları tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Sosyal Beceri Eğitimi ve Aile Eğitimi Verilen Deney Grubunun (Deney 1) Prososyal Davranış n Test ve Son Test Puanlarının Karşılaştırılması

Form	lm	N	$\bar{x}$	Sd	t	p
Anne	n test	19	72.00	11.92	26.34	.00**
	Son test	19	87.95	11.80	32.50	
Baba	n test	19	81.00	10.01	35.27	.00**
	Son test	19	93.74	9.50	43.02	
Öğretmen	n test	19	70.37	12.42	24.70	.00**
	Son test	19	91.79	10.09	39.67	

**p<.01.

İlişkili rneklemeler için t-testi sonuçlarına göre anne formu son test puan ortalaması ($\bar{x}$ =87.95), n test ortalamasına ($\bar{x}$ =72.00) göre yüksektir. Anne formu ortalamalarındaki bu artış istatistiksel olarak anlamlıdır (p<0,05). Baba formu son test puan ortalaması ($\bar{x}$ =93.74), n test ortalamasına ($\bar{x}$ =81) göre yüksektir. Baba formu ortalamalarındaki bu artış istatistiksel olarak anlamlıdır (p<0,05). Öğretmen formu son test puan ortalaması ($\bar{x}$ =91.79), n test ortalamasına ($\bar{x}$ =70.37) göre yüksektir. Öğretmen formu ortalamalarındaki bu artış istatistiksel olarak anlamlıdır (p<0,05). Aile eğitimi verilen deney grubundaki öğrencilerin anne, baba ve ğretmen formları ön test- son test puan karşılaştırılmaları tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Aile Eğitimi Verilen Deney Grubunun (Deney 2) Prososyal Davranış n Test ve Son Test Puanlarının Karşılaştırılması

Form	lm	N	$\bar{x}$	Sd	t	p
Anne	n test	20	78.85	11.58	30.44	.00**
	Son test	20	87.95	10.29	38.19	
Baba	n test	20	82.45	13.98	26.37	.00**
	Son test	20	93.75	8.40	49.89	
Öğretmen	n test	20	83.05	12.79	29.03	.00**
	Son test	20	91.40	11.63	35.12	

**p<.01.

İlişkili rneklemeler için t-testi sonuçlarına göre anne formu son test puan ortalaması ($\bar{x}$ =87.95), n test ortalamasına ($\bar{x}$ =78.85) göre yüksektir. Anne formu ortalamalarındaki bu artış istatistiksel olarak anlamlıdır (p<0,05). Baba formu son test puan ortalaması ($\bar{x}$ =93.75), n test ortalamasına ($\bar{x}$ =82.45) göre yüksektir. Baba formu ortalamalarındaki bu artış istatistiksel olarak anlamlıdır (p<0,05). Öğretmen formu son test puan ortalaması ($\bar{x}$ =91.4), n test ortalamasına ($\bar{x}$ =83.05) göre yüksektir. Öğretmen formu ortalamalarındaki bu artış istatistiksel olarak anlamlıdır (p<0,05). Sosyal beceri eğitimi verilen deney grubundaki öğrencilerin anne, baba ve ğretmen formları ön test- son test puan karşılaştırılmaları tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Sosyal Beceri Eğitimi Verilen Deney Grubunun (Deney 3) Prososyal Davranış n Test ve Son Test Puanlarının Karşılaştırılması

Form	lm	N	$\bar{x}$	Sd	t	p
Anne	n test	17	78.71	9.62	33.75	.00**
	Son test	17	88.29	6.97	52.22	
Baba	n test	17	83.47	11.30	30.45	.00**
	Son test	17	89.53	9.73	37.95	
Öğretmen	n test	17	79.58	15.150	21.82	.00**
	Son test	17	87.94	10.32	35.15	

**p<.01.

İlişkili rneklemeler için t-testi sonuçlarına göre anne formu son test puan ortalaması ($\bar{x}$ =88.29), n test ortalamasına ($\bar{x}$ =78.71) göre yüksektir. Anne formu ortalamalarındaki bu artış istatistiksel olarak anlamlıdır (p<0,05). Baba formu son test puan ortalaması ($\bar{x}$ =89.53), n test ortalamasına ($\bar{x}$ =83.47) göre yüksektir. Baba formu ortalamalarındaki bu artış istatistiksel olarak anlamlıdır (p<0,05). Öğretmen formu son test puan ortalaması ($\bar{x}$ =87.94), n test ortalamasına ($\bar{x}$ =79.58) göre yüksektir. Öğretmen formu ortalamalarındaki bu artış istatistiksel olarak anlamlıdır (p<0,05). Kontrol grubundaki öğrencilerin anne, baba ve ğretmen formları ön test- son test puan karşılaştırılmaları tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. Kontrol Grubunun Prososyal Davranış Ön Test ve Son Test Puanlarının Karşılaştırılması

Form	Ölçüm	N	$\bar{x}$	Sd	t	p
Anne	Ön test	13	78.00	11,92	26,34	.90
	Son test	13	78.62	11,80	32,50	
Baba	Ön test	13	85.08	9.02	33.99	.80
	Son test	13	83.46	8.96	33.59	
Öğretmen	Ön test	13	79.53	20.14	14.24	.60
	Son test	13	78.08	18.69	14.87	

İlişkili örneklem için t-testi sonuçlarına göre anne formu son test puan ortalaması ($\bar{x}$ =78.62), ön test ortalamasına ($\bar{x}$ =78.00) göre yüksektir. Anne formu ortalamalarındaki bu artış istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0.05$). Baba formu son test puan ortalaması ($\bar{x}$ =83.46), ön test ortalamasına ($\bar{x}$ =85.08) göre düşüktür. Baba formu ortalamalarındaki bu düşüş istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0.05$). Öğretmen formu son test puan ortalaması ($\bar{x}$ =78.08), ön test ortalamasına ($\bar{x}$ =79.53) göre düşüktür. Öğretmen formu ortalamalarındaki bu değişim istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0.05$). Grupların son test- ön test farkları ve betimsel değerleri tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. Grupların Son Test- Ön Test Farkları ve Betimsel Değerleri

Ölçüm	Grup	$\bar{x}$	SS	SH	F	p
Anne	İki eğitim (1)	15.95	9.95	2.28	11.65	.00**
	Aile Eğitimi (2)	9.10	7.69	1.71		
	Çocuk Eğitimi(3)	9.58	7.64	1.85		
	Kontrol (4)	0.62	7.94	2.20		
Baba	İki eğitim (1)	12.74	6.78	1.55	11.73	.00**
	Aile Eğitimi (2)	11.30	9.40	2.10		
	Çocuk Eğitimi(3)	6.06	6.20	1.50		
	Kontrol (4)	-1.62	5.79	1.60		
Öğretmen	İki eğitim (1)	21.42	13.96	3.20	15.03	.00**
	Aile Eğitimi (2)	8.35	7.44	1.66		
	Çocuk Eğitimi(3)	8.36	9.51	2.30		
	Kontrol (4)	-1.45	7.43	2.06		

**p<.01.

Yapılan ANOVA sonuçları incelendiğinde sosyal beceri eğitimi ve aile eğitimi uygulanan (Deney 1) grup, aile eğitimi uygulanan (Deney 2) grup, sosyal beceri eğitimi uygulanan (Deney 3) grup ve kontrol grubu anne formu son test puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir [$F=11.65, p<0,01$]. Aynı grupların baba formu son test puanları arasında da [$F=11.73, p<0,01$] ve öğretmen formu son test puanları arasında da anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir [$F=15.03, p<0.01$]. Tablo 13’de görüldüğü üzere grupların son test-ön test puan farkları Scheffe karşılaştırılmıştır.

Tablo 13. Grupların Son test-Ön Test Farklarının Scheffe Testi ile Karşılaştırılması

Ölçüm	(I) Grup	(J) Grup	Ortalama arasındaki Fark (I-J)	p
Anne	1	2	6.85	.10
		3	6.37	.17
		4	15.33	.00**
	2	3	-0.48	.99
		4	8.48	.02*
	3	4	8.96	.02*
Baba	1	2	1.44	.95
		3	6.68	.07
		4	14.36	.00**
	2	3	5.24	.21
		4	12.92	.00**
	3	4	7.68	.04
Öğretmen	1	2	13.07	.00**
		3	13.06	.00**
		4	22.87	.00**
	2	3	-0.01	.99
		4	9.80	.01*
	3	4	9.81	.01*

**p<.01, *p<.05.

Gerçekleştirilen karşılaştırma sonucuna göre Anne leğinden elde edilen puanlarda sosyal beceri eğitimi ile aile eğitim programı alan deney grubunun puan farkları sadece aile eğitimi ve sadece sosyal beceri eğitimlerinden yüksektir. Aynı zamanda çocuğa yönelik yapılan sosyal beceri eğitimdeki puan farkı aile eğitiminden yüksektir. Bu eğitimlerdeki fark anne formundan alınan puanlara göre istatistiksel olarak anlamsızdır ($p>.05$). Bir başka değişle tüm eğitimlerde prososyallik puanlarında artış gerçekleşmiş aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur. Tüm eğitim programları kontrol grubuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmuştur ($p<.05$). Anne formundan alınan sonuçlara göre tüm eğitim gruplarının prososyallik düzeyi kontrol grubuna göre anlamlı düzeyde artmıştır.

Gerçekleştirilen karşılaştırma sonucuna göre baba leğinden elde edilen puanlarda sosyal beceri eğitimi ile aile eğitim programı alan deney grubunun puan farkları sadece aile eğitimi ve sadece sosyal beceri eğitimlerinden yüksektir. Aynı zamanda aileye yönelik yapılan eğitimdeki puan farkı ocuk eğitiminden yüksektir. Ancak bu eğitimlerdeki fark baba formundan alınan puanlara göre istatistiksel olarak anlamsızdır ($p>.05$). Bir başka değişle tüm eğitimlerde prososyallik puanlarında artış gerçekleşmiş aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur. Tüm eğitim programları kontrol grubuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmuştur ($p<.05$). Baba formundan alınan sonuçlara göre tüm eğitim gruplarının prososyallik düzeyi kontrol grubuna göre anlamlı düzeyde artmıştır.

Öğretmen leğinden elde edilen puanlarda sosyal beceri eğitimi ile aile eğitim programı alan deney grubunun puan farkları sadece aile eğitimi ve sadece sosyal beceri eğitimlerinden yüksektir. Aynı zamanda aileye yönelik yapılan eğitimdeki puan farkı ocuk eğitiminden yüksektir. Sosyal beceri eğitimi ile aile eğitim programı alan deney grubunun puanları sadece aile eğitimi ve sadece ocuk eğitimi verilen gruba göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksektir ($p<.05$). Bir diğer değişle öğretmenlere göre iki eğitimin aynı anda verilmesi daha etkilidir. Sadece aile ve sadece ocuk eğitimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>.05$). Tüm eğitim programları kontrol grubuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmuştur ($p<.05$). Öğretmen formundan alınan sonuçlara göre tüm eğitim gruplarının prososyallik düzeyi kontrol grubuna göre anlamlı düzeyde artmıştır.

Tartışma, Sonuç ve neriler

Araştırma sonuçlarına göre, Sosyal Beceri Eğitim Programı ve Aile Eğitim Programı, okul öncesi dönemdeki çocukların prososyal davranışlarını anlamlı ölçüde artırmıştır. Bulgular incelendiğinde, deneysel işlem sonrası alınan son test puanlarının, deneysel işlemden önce alınan ön test puanlarından hem anne baba hem de ğretmen formlarında daha yüksek olduğu görülmüştür. Deneysel işlem uygulanan üç grup arasında, prososyal davranış becerisinde en yüksek artış gösteren grubun, aile eğitim programının yanı sıra okulda sosyal beceri eğitim programı da uygulanan çocuklar olduğu belirlenmiştir. Çocukların hem okulda hem de evde aynı anda alacakları destek, sadece okulda veya evde alacakları desteğe kıyasla daha olumlu sonuçlar doğurabilir. Literatür incelendiğinde, sosyal beceri eğitimi için ailelere ve çocuklara ayrı gruplar halinde eğitim veren çalışmalara rastlanmamıştır. Bununla birlikte, çocuklara verilen eğitimde aile katılımının sağlandığı, aile katılımlı ocuk çalışmalarının yapıldığı görülmüştür. Kozu ve Elaldı (2024) araştırmalarında, öğretmenlerin aile katılımlı etkinliklerin öğrenciler üzerinde zgven, okula aidiyet, iş birliği ve sorumluluk gibi prososyal davranışları artırdığı görüşünde olduklarını bildirmişlerdir. Başka bir araştırmada ise 4-5 yaş arasındaki çocuklar için hazırlanan aile katılımı ve sosyal beceri eğitim programlarının tek başına ve birlikte çocukların sosyal becerileri üzerindeki etkisi incelenmiştir ve aile katılımlı sosyal beceri eğitim programının diğer eğitimlere göre daha etkili bir yaklaşım olduğu bulunmuştur. Bu alışma, ayrıca çocukların okulda ve evde becerilerinin desteklenmesinin önemine de vurgu yapmaktadır (Göktaş ve Ogelman, 2016). Dereli-İman (2014) tarafından 5-6 yaş çocukları üzerinde etkisi incelenen Değerler Eğitimi Programı, aile katılımı etkinliklerini içermektedir. Bu çalışmada, eğitim programının çocukların sosyal becerileri, sosyal problem çözme becerileri ve psiko-sosyal gelişim puanlarını artırdığı ortaya konulmuştur. Sonuç olarak, yapılan çalışmalar, çocukların becerilerinin evde ve okulda desteklenmesinin önemini vurgulamaktadır. Bu çalışmanın bulguları, alan yazındaki benzer çalışmalarla paralellik göstermektedir.

Araştırmanın bulgularına göre, aile eğitim programı, okul öncesi dönemdeki çocukların prososyal davranışlarını anlamlı ölçüde artırmaktadır. Sadece aile eğitim programının uygulandığı deney grubundaki çocukların prososyal davranış düzeyine yönelik son test puanı, ön test puanına göre daha yüksektir. Son test lehine oluşan bu anlamlı farklılık, uygulamanın etkili olduğu şeklinde yorumlanabilir. Ebeveynlerin topluma faydalı davranışlar sergilemesinin, çocuklarının da benzer davranışları göstermesiyle doğrudan ilişkili olduğu bulunmuştur (Genç, 2021; Topaloğlu, 2023).

Araştırmanın bir diğer bulgusuna göre, sosyal beceri eğitim programının okul öncesi dönemdeki çocukların prososyal davranışlarını anlamlı ölçüde artırdığı görülmektedir. Sadece sosyal beceri eğitim programının uygulandığı deney grubundaki çocukların prososyal davranış düzeyine yönelik son test puanı, ön test puanına göre daha yüksektir. Son test lehine oluşan bu anlamlı farklılık, programın etkili olduğu şeklinde yorumlanabilir. Türkiye’de okul öncesi dönemdeki çocukların prososyal becerilerini ele alan deneysel araştırmalarda artış görülmektedir. Bu araştırmalarda, uygulanan sosyal beceriyi destekleyici eğitim programlarının çocukların sosyal beceri ve prososyal davranış düzeylerini artırdığı ortak bir sonuç olarak rapor edilmiştir (Bağcı-Çetin, 2021; Bozkurt, 2022; Köleoğlu, 2023).

Araştırmanın son bulgusuna göre, hem çocuğa hem de aileye eğitimin bir arada verildiği grubun prososyal davranışlarındaki artış, diğer gruplardan daha yüksektir. Öğretmenlerden elde edilen verilere göre, bu artış istatistiksel olarak anlamlıdır; ancak anne ve babalardan elde edilen sonuçlara göre, istatistiksel olarak anlamlı değildir. Başka bir deyişle, öğretmenler, her iki eğitimin de verildiği gruptaki prososyal davranış artışını daha belirgin görmüşlerdir. Buna karşılık, ailelerden alınan sonuçlar, tüm deney gruplarına verilen eğitimlerin etkili olduğunu, ancak aralarındaki farkın anlamlı olmadığını göstermektedir. Bu bulgunun olası nedenleri üzerinde durmak, araştırmanın sonuçlarını daha iyi anlamamıza yardımcı olabilir. Öncelikle, öğretmenlerin sosyal becerileri değerlendirme ve gözlemleme konusundaki pedagojik eğitimleri, bu farklılıkta etkili olabilir. Öğretmenler, eğitimleri boyunca öğrendikleri sistematik gözlem teknikleri ve değerlendirme yöntemleri sayesinde, çocukların sosyal becerilerindeki değişimleri daha nesnel ve detaylı bir şekilde gözlemleyebilirler. Ayrıca, öğretmenlere sınıf ortamı, sosyal becerileri daha iyi gözlemleme fırsatı sunar. Sınıf ortamında çocuklar, akranlarıyla daha fazla etkileşimde bulunur ve bu durum, prososyal davranışların sergilenmesi için daha fazla fırsat yaratır. Buna karşılık, ebeveynlerin çocuklarını değerlendirme biçimi, çeşitli nedenlerle daha öznel olabilir. Ebeveynler, çocuklarının davranışlarını genellikle ev ortamında gözlemler ve bu ortam, sınıf ortamından farklı dinamiklere sahiptir. Evde, çocukların davranışları daha az sayıda akran etkileşimi içerir ve bu da prososyal davranışların sergilenme sıklığını etkileyebilir. Ayrıca, ebeveynlerin kendi algıları ve beklentileri, çocuklarının davranışlarını değerlendirmelerinde farklılıklara yol açabilir. Örneğin, ebeveynler çocuklarının olumlu davranışlarını daha fazla ön plana çıkarma veya olumsuz davranışlarını göz ardı etme eğiliminde olabilirler. Sonuç olarak, araştırmanın bulguları, sosyal beceri eğitiminin hem okul hem de ev ortamında desteklenmesinin çocukların prososyal davranışlarının gelişiminde etkili olduğunu göstermektedir. Öğretmenlerin ve ailelerin değerlendirme farklılıkları, eğitim sürecinin her iki ortamda da tutarlı ve koordineli bir şekilde yürütülmesinin önemini vurgulamaktadır. Bu bulgu, sosyal becerilerin kazandırılmasında aile ve okul iş birliğinin gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Sonuç

Sosyal beceri eğitim programı ile aile eğitim programı psiko-eğitim programı uygulama çalışmasından elde edilen bulgulara dayalı araştırmanın sonuçları aşağıda sıralanmıştır.

1. Hem aile eğitim programının hem de sosyal beceri eğitim programının uygulanan öğrencilerin prososyal davranışları artmıştır.
2. Sadece aile eğitim programının uygulanan öğrencilerin prososyal davranışları artmıştır.
3. Sadece sosyal beceri eğitim programının uygulanan öğrencilerin prososyal davranışları artmıştır.
4. Kontrol grubunun prososyal davranışlarında anlamlı düzeyde bir artış olmamıştır.
5. Öğretmenlerin öğrencilerin prososyal davranışlarını değerlendirmesine göre her iki eğitimin aynı anda verilmesi sadece aile eğitimi ya da sadece öğrencilere sosyal beceri eğitimi verilmesinden daha etkilidir.

Sonuç olarak; her iki programın aynı anda verilmesi, sadece aile eğitimi ya da sadece çocuğa verilen sosyal beceri eğitimi öğrencilerin prososyal davranışlarını artırmaktadır.

Öneriler

Bu araştırmanın bulguları doğrultusunda, okul öncesi dönemdeki çocukların sosyal becerilerini desteklemeye yönelik eğitim programları artırılmalıdır. Ebeveynlere bu konularda rehberlik edilmeli ve uygun rol model olmaları için gereken davranışları kazanmalarına yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Eğitim programları uzun süreli ve zamana yayılmış olmalı, davranış kazanımı için yeterli süre sağlanmalı ve etkileri uzun vadede izlenmelidir.

Sosyal beceri eğitim programlarının aile içi iletişim ve ebeveyn-çocuk ilişkisi üzerindeki etkileri araştırılmalıdır. Farklı sosyal becerilerin ele alındığı ve hem ailelere hem de çocuklara yönelik eğitimlerin

verildiği çalışmalar yapılmalıdır. Farklı illerde ve yaş gruplarında prososyal davranışlarla ilgili araştırmalar planlanmalıdır. Boylamsal çalışmalarla eğitimlerin aileler ve çocukların sosyal becerileri üzerindeki uzun vadeli etkileri izlenmelidir.

Aile eğitimi, ocuk eğitimine başlamadan önce tamamlanmalı ve ocuk eğitimi sırasında aile katılım etkinlikleriyle desteklenmelidir. Babaların aktif katılımını sağlayan aile eğitim programları hazırlanabilir. Okul ncesi öğretmenlerine sosyal becerileri destekleyici etkinlikler konusunda hizmet içi eğitimler verilmelidir. Rehberlik ve Araştırma Merkezleri, niversiteler ve okul öncesi eğitim kurumları ile birlikte, öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirmeye yönelik ortak çalışmalar yürütmelidir. Öğretmenler, sosyal becerileri artırmaya yönelik sınıf içi yönetim stratejileri oluşturmalı ve sosyal beceri eksikliklerine karşı etkili programlar tasarlayabilirler.

Etik Beyan

“Sosyal Beceri Eğitim Programı ve Aile Eğitim Programının Okul ncesi Dönemdeki ocukların Prososyal Davranışlarına Etkisi” başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel kurallara, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu alışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gnderilmemiştir.

Ethical Declaration

During the writing process of the study “The Effect Of Social Skills Training Program and Family Education Program on Prosocial Behaviors of Preschool Children” scientific rules, ethical and citation rules were followed. No falsification was made on the collected data and this study was not sent to any other academic publication medium for evaluation.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

İlk yazar %50, ikinci yazar %50 olmak üzere yazarlar araştırmaya eşit oranda katkı sağlamışlardır.

Statement of Contribution Rate of Researchers

The contribution rates of the authors in the study are equal.

atışma Beyanı

Araştırmacıların araştırma ile ilgili olarak diğer kişi veya kurumlarla herhangi bir ıkar atışması bulunmamaktadır.

Declaration of Conflict

There is no potential conflict of interest in the study.

Not

Bu makale ikinci yazarın danışman olduğu ilk yazarın yüksek lisans tez alışmasından geliştirilmiştir.

Note

This article has been developed from the first author's master's thesis, in which the second author was a consultant.

Kaynakça

- Acun-Kapıkıran, N., İvrendi, B. A. ve Adak, A. (2006). Okul ncesi çocuklarında sosyalbeceri durum saptaması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(19), 19-27.
- Ahmadova, P. (2019). *Annenin bağlanma özelliği ile ebeveyn tutumları ve çocukların ruhsal, davranışsal durumu arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Aydın Üniversitesi.
- Akbaba, S. (1994). *Grupla psikolojik danışmanın sosyal psikolojik bir kavram olan özgecilik üzerindeki etkisi* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Atatürk Üniversitesi.
- Aksakal, B. (2020). *Oyun temelli sosyal beceri geliştirme programının koruyucu bakım altındaki 6 yaş çocukların sosyal beceri ve dınyu düzenleme düzeyine etkisi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Bahçeşehir Üniversitesi.
- Arslaner, H. (2019). *Hemşirelerin diğerkmlık düzeyleri* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Aydın, M.ř. (2021). 13-70 aylık çocuklarda prososyal davranışlar: Doğal gözlem alışması. *Psikoloji alışmaları*, 41(2), 673–709. <https://doi.org/10.26650/SP2019-0096>
- Bağcı, B. (2015). *ocuk ve yetişkin prososyallik leklerinin geçerlik güvenirlik çalışması ve ocuk ile anne-baba prososyal davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi]. Adnan Menderes Üniversitesi.

- Bağcı, B. ve Öztürk-Samur, A. (2016). Çocuk ve yetişkin prososyallik ölçeklerinin geçerlik güvenirlik çalışması. *Abi Ervan Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3),59-79.
- Bağcı-Çetin, B. (2021). *Prososyal davranış psiko eğitim programının okul öncesi dönem 5-6 yaş çocuklarının prososyal davranışlarına, sosyal duygusal uyumuna ve yaşam doyumuna etkisi* [Yayınlanmamış Doktora tezi]. Pamukkale Üniversitesi.
- Bar-Tal, D., Raviv, A.ve Goldberg, M. (1982). Helping behavior among preschool children: An observational study. *Child Development*, 53(2), 396–402. <https://doi.org/10.2307/1128982>
- Bower, A. A. (2012). *What we do when children are good: How parents reinforce their preschool children's prosocial behaviors, and the effectiveness of these strategies across contexts* [Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi]. University of Nebraska (UMI Number: 1515370).
- Bozkurt, A. (2022). *60-72 aylık okul öncesi eğitim kurumuna devam eden çocuklara uygulanan prososyallik eğitim programının çocukların prososyal davranışlarına etkisinin incelenmesi* [Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Burak, Y., Acar, İ. H. ve Özdemir, E. (2023). Özel gereksinimli çocuğa karşı prososyal davranış ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 153-174. <https://doi.org/10.52826/mcbuefd.1340019>
- Büyüköztürk, Ş. 2014. *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum* (19. baskı). Pegem Akademik Yayıncılık.
- Dereli-İman, E. (2014). Değerler eğitimi programının 5-6 yaş çocukların sosyal gelişimine etkisi: sosyal beceri, psiko-sosyal gelişim ve sosyal problem çözme becerisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14(1), 249-268.
- Dowd, T. ve Tierney, J. 2005. *Teaching social skills to youth: A step-by-step guide to 182 basic to complex skills plus helpful teaching techniques* (2nd edition). Boys Town Press.
- Eisenberg, N. Ve Fabes, R. (1998). Prosocial development. In W. Damon ve N. Eisenberg (Eds.), *Handbook of child psychology: Social, emotional and personality development* (Vol. 3, pp. 701–778). Wiley.
- Erten-Sarıkaya, H. (2020). *Okul Öncesi öğretmenleri iletişim becerileri psiko-eğitim programının öğretmenlerin iletişim becerileri ile 5 yaş çocuklarının sosyal-duygusal uyum düzeyleri ve prososyal davranışları üzerindeki etkisi* [Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi.
- Finney, S. J., & DiStefano, C. (2006). Non-normal and categorical data in structural equation modeling. In G. R. Hancock & R. O. Mueller (Eds.), *Structural equation modeling: A second course* (pp. 269-314). Information Age Publishing
- Genç, F. G. (2021). *Annelerin prososyal davranışları ve tutumları ile okul öncesi dönem çocuklarının prososyal davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Glazer, J.I. (1991). *Literature for young children* (3rd ed.). Collier Macmillan.
- Göktaş, İ. (2015). *Aile katılımı ve sosyal beceri eğitimi programlarının tek başına ve birlikte 4-5 yaş çocuklarının sosyal becerileri ve anne-çocuk ilişkileri üzerindeki etkisinin incelenmesi* [Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi.
- Göktaş, İ. ve Gülay Ogelman, H. (2016). *Aile katılımı ve sosyal beceri eğitimi programlarının tek başına ve birlikte 4-5 yaş çocuklarının sosyal becerileri üzerindeki etkisinin incelenmesi*. Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(1).415-437. <https://doi.org/10.17218/hsbed.31108>
- Hawkins, J. D., Kosterman, R., Catalano, R. F., Hill, K. G. ve Abbott, R. D. (2008). Effects of social development intervention in childhood fifteen years later. *Archives of Pediatrics and Adolescent Medicine*, 162(12);1133-1141.
- İlhan-İldız, G. ve Tezel, D. (2018). Engelli bireylere yönelik tutumlara ilişkin türkiye’de gerçekleştirilen çalışmaların incelenmesi. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (IBAD)*, 3(2), 599-609. <https://doi.org/10.21733/ibad.428743>
- Karasar, N. (2023). *Bilimsel araştırma yöntemi* (38. Baskı). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kılıç, K. M. (2016). *Okul öncesi çocuklarına uygulanan sosyal beceri eğitiminin sosyal beceri düzeyleri üzerindeki etkisi ve sosyal beceri düzeyleri ile mizaş özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayınlanmamış Doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Knafo, A. ve Plomin, R. (2006). Prosocial behavior from early to middle childhood: Genetic and environmental influences on stability and change. *Developmental Psychology*, 42(5), 771–786.
- Koşay, A. (2013). *Çocuk yuvasında ve çocuk evinde kalan korunmaya muhtaç çocuklar ile ailesi yanında yaşayan çocukların sosyal becerilerinin karşılaştırılması* [Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Kozu, A. ve Elaldı, Ş. (2024). Okul öncesi öğretmenlerinin aile katılım çalışmalarına yönelik tutumlarının incelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, 97, 1-14.
- Köleoğlu, K. (2023). *Geliştirilen sosyal beceri eğitim programının okul öncesi dönem çocuklarının sosyal becerilerine, problem davranışlarına ve okula uyumlarına etkisinin incelenmesi* [Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi]. Akdeniz Üniversitesi.
- MEB Doğubayazıt Rehberlik ve Araştırma Merkezi. (2023). (Erken) okuryazarlık becerilerine ilişkin literatür taraması ve doğubayazıt-diyadin örnekleminde saha araştırması. [https://dogubayazitram.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/04/03/768328/dosyalar/2023_0_6/19112001_2022-2023 Bilimsel Araştırma.pdf?CHK=f544935d9f6347295fef61a9fb79182c](https://dogubayazitram.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/04/03/768328/dosyalar/2023_0_6/19112001_2022-2023%20Bilimsel%20Araştırma.pdf?CHK=f544935d9f6347295fef61a9fb79182c) adresinden 22.01.2024 yılında erişildi.
- Önal, F. (2018). *Okul öncesi eğitimde sınıfta kaynaştırma öğrencisi olan ve olmayan çocukların prososyal davranışlarının incelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Segrin, C. ve Giverts, M. 2003. Methods of social skills training and development. In: *Handbook of Communication and Social Interaction Skills*. Greene, J. O. and Bureson, B. R. (eds.), Lawrence Erlbaum Associates Inc., 135-176, New Jersey.

- Spilt, J. L., Bosmans, G. ve Verschuere, K. (2021). Teachers as co-regulators of children's emotions: A descriptive study of teacher-child emotion dialogues in special education. *Research in Developmental Disabilities*, 112, 103894.
- Strayer, J. (1985). *Child rating questionnaire*. Unpublished manuscript, Simon Fraser University.
- Taygur-Altıntaş, T. ve Yıldız-Bıçakçı, M. (2017). Erken çocukluk döneminde prososyal davranışlar. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 4(57), 245–261. <https://doi.org/10.9761/JASSS6999>
- Topaloğlu, S. (2023). *Okul öncesi dönemi çocuklarının davranış düzenleme ve sosyal becerilerine ebeveyn davranışlarının etkisinin incelenmesi* [Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi]. Üsküdar Üniversitesi.
- Uygun, N. ve Kozikoğlu, İ. (2020). Çocukları okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden ebeveynlerin tutumlarının incelenmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(3), 1494-1507.
- Uzmen, F. S. (2001). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden altı yaş çocuklarının prososyal davranışlarının resimli çocuk kitapları ile desteklenmesi* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Weir, K. Stevenson, J. ve Graham, P. (1980). Behavioral deviance and teacher ratings of prosocial behavior. *Journal of the American Academy of Child Psychiatry*, 19, 68-77.
- Yağmurlu, B. ve Candan-Kodalak, A. (2009). Ebeveynlik ve okul öncesi dönemde çocuğun sosyal gelişimi. <https://ais.ku.edu.tr/AR/BSELCUK200934> sosyal gelişim.pdf adresinden 25.01.2024 yılında erişilmiştir.

EXTENDED ABSTRACT

This study examines the effects of social skills training and family education programs on the prosocial behaviors of preschool children. Prosocial behaviors play a critical role in the healthy development of individuals and society. These behaviors include social skills such as sharing, helping, empathy, cooperation, and responsibility, enabling individuals to establish positive social relationships. Introducing these skills at an early age contributes to children's future social, emotional, and cognitive development. The primary aim of this study is to evaluate the contribution of social skills and family education programs to the development of these behaviors. The research was conducted with 69 children (33 girls, 36 boys) attending an independent preschool in Konya during the 2023-2024 academic year. To compare the effects of the social skills training and family education programs, the children were divided into four groups. The first group received both social skills and family education, the second group received only family education, the third group received only social skills training, and the fourth group, the control group, continued with the standard preschool curriculum. A quasi-experimental pre-test post-test control group design was used in this study. This method is suitable for understanding whether differences in prosocial behaviors arise among the groups. Data were collected using a demographic information form and the Child Prosociality Scale, which assesses prosocial behaviors based on evaluations from parents and teachers. The data were analyzed using SPSS 21 with one-way ANOVA, Scheffe test, and t-tests for paired samples, aiming to determine the effects of the programs on prosocial behaviors across the experimental and control groups. The findings showed that both the social skills training and family education programs significantly increased the prosocial behaviors of children in the experimental groups. When the experimental groups were compared with the control group, a significant difference was observed in favor of the experimental groups. Notably, the group that received both social skills and family education exhibited higher levels of prosocial behavior development compared to the other groups. The family education program focused solely on parents, reinforcing their role modeling for their children. Parents' modeling of positive social behaviors contributed to children's internalization of these behaviors and adaptation to social norms. The results suggest that the combined application of social skills and family education is more effective than applying social skills training or family education alone. This outcome highlights the importance of family involvement in social skills education. A 12-session program was implemented for the children, covering topics such as recognizing and expressing emotions, developing empathy, helping, sharing, cooperation, and responsibility, with each topic addressed in two sessions. The family education program addressed developmental characteristics, cooperative training through play, communication skills, empathy, promoting positive behaviors (such as sharing, cooperation, and helping), reducing negative behaviors (such as aggression and swearing), emotion regulation, and social-emotional development. Through these trainings, parents were informed on how to actively support their children's social development. In the study, prosocial behavior levels were measured by comparing data from the parent and teacher forms. The analysis revealed a significant increase in prosocial behaviors according to the assessments of both parents and teachers for groups receiving both types of training. Teachers particularly noted a higher development in prosocial behaviors among children who received both social skills and family education. Children in the family education program were found to have acquired social skills more effectively and permanently than those who only received social skills training. This finding underscores the importance of family education in reinforcing prosocial behaviors within the

home environment. The results indicate that including family involvement in social skills training supports children's prosocial behavior development. When parents model positive social behaviors, children are more likely to integrate these behaviors into their daily lives. The findings demonstrate that social skills and family education programs can have a lasting impact on the social skills development of children. According to teachers' evaluations, children who received both social skills and family education achieved higher prosocial behavior levels compared to those who received only family education or social skills training alone. This finding may be related to teachers' ability to observe and assess children's social development more objectively, owing to their pedagogical knowledge and experience. In contrast, parent evaluations did not reveal a statistically significant difference among the groups. This difference may stem from parents observing their children in the home environment, where there are fewer peer interactions compared to a classroom setting. The study's results demonstrate that supporting social skills development consistently in both home and school settings is more effective for children's prosocial behavior development. Collaboration between family and school is crucial for fostering social skills. Integrating families into children's social development processes enhances the sustainability and effectiveness of education. In this context, applying social skills and family education programs together provides a holistic approach to supporting children's social skill development. In conclusion, this study shows that both social skills training and family education programs effectively enhance children's prosocial behaviors. Developing children's social skills yields benefits not only for individuals but also for society. Thus, it is recommended that social skills training programs be expanded during the preschool period and that parents actively participate in these processes. Such programs are thought to strengthen family communication, positively affect parent-child relationships, and foster social cohesion.